

TEMA 10 (II). A SEGUNDA GUERRA MUNDIAL

Posición británica ante a ameaza nazi

Eu diríalle á Cámara, como lles dixen a todos os que se incorporaron a este goberno: Non teño nada máis que ofrecer que sangue, esforzo, suor e bágoas. Temos ante nós moitos, moitos longos meses de combates e sufrimento. Preguntádesme ¿Cal é a nosa política? Diréivolo. Facer a guerra por mar, por terra e por aire (...) facer a guerra contra unha tiranía horrible, nunca superada no tenebroso e lamentable catálogo dos crimes humanos. Esta é a nosa política. Preguntádesme ¿Cal é a nosa aspiración? Podo responder nunha palabra: vitoria, vitoria a toda costa, vitoria a pesar de todo o terror, vitoria por longo e duro que poida ser o seu camiño, porque sen vitoria non hai supervivencia. (...) pero asumo a miña tarefa con ánimo e esperanza. Neste tempo síntome autorizado para reclamar a axuda de todas as persoas e dicir: vide, pois e vaiaamos xuntos adiante coas nosas forzas unidas.

CHURCHILL, W., *Discurso de toma de posesión* como 1º ministro ante a Cámara dos Comúns, 13 maio 1940.

Colaboracionismo

Franceses: a petición do Presidente da República, asumo a partir de hoxe a dirección do goberno de Francia. Co corazón oprimido digo que imos intentar parar o combate. (16 xuño 1940)

Pedinlle aos nosos adversarios que se poña fin ás hostilidades. Tomei esta decisión, dura para o corazón dun soldado porque a situación obrigaba (...) vouvos dar as razóns: O 1 de maio de 1917, tiñamos aínda 3.280.000 soldados. Na véspera da batalla actual tiñamos 500.000 menos. A inferioridade do noso material era aínda maior que a dos nosos efectivos. A aviación francesa librou os seus combates en proporción de un contra seis. Menos fortes ca hai 22 anos temos tamén menos amigos, carencia de soldados, carencia de armas, carencia de aliados. (20 xuño 1940)

Pola honra e o mantemento da unidade francesa hoxe entro na vía da colaboración. Así proximamente poderá ser aliviado o peso dos sufrimentos do noso país, mellorada a sorte dos nosos prisioneiros, atenuada a carga dos gastos de ocupación. (30 outubro 1940)

Mensaxes radiofónicas do mariscal Pétain.

Chamada á resistencia

Os xefes que, desde hai longos anos, están á cabeza dos exércitos franceses formaron un goberno. Este goberno, alegando a derrota dos nosos exércitos púxose en contacto co inimigo para deter o combate. Pero, ¿díxose a derradeira palabra? ¿É definitiva a derrota? ¿Debe desaparecer a esperanza? Non... ¡Francia non está soa! ¡Non está soa! ¡Non está soa! Esta guerra non está limitada ao desgraciado territorio do noso país. Esta guerra é unha guerra mundial. Fulminados hoxe pola forza mecánica, nós podemos vencer no futuro cunha forza mecánica superior. Eu, o xeneral De Gaulle, actualmente en Londres convido aos oficiais e aos soldados franceses que se atopen en territorio británico, aos enxeñeiros e aos obreiros especializados das fábricas de armamentos a poñerse en contacto connigo. Suceda o que suceda, a chama da

resistencia francesa non debe extinguirse e non se extinguirá. (...) Todo non se perdeu porque esta guerra é unha guerra mundial. No universo libre, inmensas forzas aínda non entraron en acción. Un día esmagarán ao inimigo. Cómpre que Francia estea ese día presente na vitoria. Entón volverá a alcanzar a súa liberdade e a súa grandeza. (...) Por iso invito a todos os franceses, estean onde estean, a unirse comigo á acción, no sacrificio e na esperanza.

Ch. de GAULLE, *Chamada ao pobo francés desde Londres*, 18-VI-1940.

Peticións británicas a EE.UU.

Polo de agora unicamente lle pido que proclame a non belixerancia, o que significa que vostedes poderán axudarnos en todo, agás con forzas armadas. A primeira das nosas necesidades consiste en 40 ou 50 destrutores vellos que vostede pode cedernos; en segundo lugar, varios centenares de avións dos últimos modelos; en terceiro termo precisamos de equipos e municións antiaéreos; en cuarto lugar aceiro. Pagaremos en dólares mentres que os teñamos, pero quixera ter unha razoable certidume de que, cando non poiamos seguir pagando, seguiremos, non obstante recibindo os materiais precisos. (...) En sexto lugar desexaría que vostedes, no Pacífico, mantivesen quietos aos xaponeses, servíndovos de Singapur para a vosa comodidade.

W.CHURCHILL, *Mensaxe ao presidente Roosevelt*, 15-V-1940.

A guerra no Norte de África

Hitler ordenáralle ao xeneral Rommel enfrontarse a Montgomery na liña Mareth (costa de Tunisia). Rommel ideou volver rapidamente desde o SE de Dasserine (centro de Tunisia) e atacar por sorpresa á avanzada de Montgomery, antes de que o corpo principal do 8º exército puidera chegar para auxilialo, para facelas regresar a Exipto. Rommel contoulle as súas intencións a Desserling que estaba en Roma, mediante o enigma “code machine”. Ás poucas horas o Bletchley Park (centro británico de decodificación de mensaxes) lera o seu plan e comunicoullo a Montgomery. O corpo principal do exército de Montgomery chegou á mañá seguinte a tempo para derrotar a Rommel que abandonou África dous días despois e non volveu xamais.

P.CALVOCORESSI: *Top Secret Ultra*.

A invasión da URSS

As forzas armadas alemanas teñen que estar preparadas para vencer á Rusia soviética nunha rápida campaña antes incluso de que termine a guerra con Inglaterra.

Na rexión occidental de Rusia concéntrase a maior parte do exército ruso, ao que temos que esnaquizar mediante manobras das cuñas blindadas; igualmente, no avance ulterior debe impedirse a retirada dos elementos aínda intactos cara á inmensidade do espazo ruso.

A continuación debe procurarse unha rápida persecución ata alcanzar unha liña desde a cal a aviación rusa non poida atacar os territorios do Reich con efectividade.

Desta maneira, a flota rusa do Báltico perderá rapidamente as súas bases e a súa capacidade de combate.

Cando se inicie a guerra contra Rusia contaremos coa participación activa de Rumanía e Finlandia nos flancos da nosa operación.

Cuartel Xeral de Hitler, 18-XII-1940

A resistencia soviética

Onde queira que as unidades do exército vermello se vexan forzadas a retirarse, toda propiedade valiosa, sexa en gran, combustible, metais non ferrosos, etc. que non resulte susceptible de evacuación, deberá ser destruída.

Nos territorios ocupados polo inimigo deben organizarse destacamentos de partisanos (...) para voar e destruír as pontes e as estradas, tendidos telefónicos e telegráficos, para incendiar os bosques, os depósitos, os convois. Nas zonas ocupadas, cómpre crear ao inimigo e aos seus cómplices unha situación insupportable.

STALIN, *Chamamento ao pobo ruso*, 3-VII-1941.

O sitio de Stalingrado

Non podemos nin tan só repregarnos cara ás nosas posicións, xa que os homes caen esgotados. É o cuarto día que non puideron comer nada. Que podo responder eu, comandante do exército, se un soldado vén e me di: “Coronel, un bocado de pan, por favor! Xa comemos os derradeiros cabalos”? Podería ter imaxinado vostede os soldados precipitándose sobre o cadáver dun cabalo para lle cortar a cabeza e devorarlle o cerebro cru? Como podemos continuar combatendo cos soldados que non teñen nin tan siquiera roupa de inverno? Quen foi o home que asumíu a responsabilidade de declarar que era posible garantir de novo o avituallamento por aire?

Declaración do coronel Von Paulus en Stalingrado.

Entrada de EE.UU. na guerra

Confiamos en eliminar o perigo do Xapón, mais isto de pouco nos serviría se, despois, atopasemos o resto do mundo dominado por Hitler e Mussolini.

Gañaremos esta guerra e gañaremos a paz que seguirá.

E nas horas difíciles deste día e durante os días sombríos que poidan vir, saberemos que a vasta maioría dos membros da raza humana están ao noso carón. Moitos deles loitan connosco. Todos eles pregan por nós. Pois ao representar a nosa causa, representamos tamén a súa, a nosa esperanza de acadar a liberdade baixo Deus.

F.D.ROOSEVELT, Discurso radiofónico. *Declaración de guerra a Xapón*, 9 dec. 1941.

O desembarco de Normandía

Baixo o peso dos seus equipos, incapaces de correr na auga profunda, sen protección de ningunha clase, encontráronse baixo o fogo cruzado das ametralladoras e as armas lixeiras. Caían os homes ao bordo da auga, ao longo da praia. Algúns morrían no acto, outros lamentábanse pedindo axuda médica, mentres a marea ascendente os somerxía implacablemente. Desgrazas e desastres caeron sobre as cabezas dos homes de Omaha Beach.

Testemuña do desembarco.

A bomba atómica

Ás oito da mañá, o avión, illado e sen escoltas de caza, abriu a comporta do seu depósito de armas. Unha mole sombriza e alongada, freada por un pequeno paracaidas, descendeu en espiral baixo o ceo esplendoroso do verán.

Era a primeira bomba atómica que caía sobre Hiroshima. Destruíu por completo uns 10 quilómetros cadrados do centro da cidade; causou a morte a 105.000 persoas das 245.000 que constituían a poboación, e feriu e abrasou a todas as demais. Das 79.000 casas existentes, 68.000 quedaron destruídas.

P.CLOSTERMAN, “Os kamikaces, última baza do Xapón”, *Historia y vida*, 1970.

Xustificación do presidente Truman sobre a bomba atómica

O 28 de xullo o primeiro ministro Suzuki declarou que o Xapón non faría caso da declaración de Postdam, na cal ofrecéramos ao Xapón a alternativa entre a rendición e a inevitable e completa destrución. Os señores da guerra xaponeses presentaron unha resistencia fanática, daquela tomei a miña decisión. Unha decisión que só a min me correspondía. Case inmediatamente despois de ter lanzado a segunda bomba atómica, os xaponeses rendéronse. A máis terrible guerra de toda a historia, que tivera máis de 30 millóns de baixas, chegou ao final.

H.S.TRUMAN, *Mr. Ciudadán*, 1959.

Conferencia de Ialta, febreiro 1945

O restablecemento da orde en Europa e a reconstrución da vida económica nacional deben conseguirse con medios que lles permitan aos pobos liberados destruír os últimos vestixios do nazismo e do fascismo creando institucións democráticas á súa propia elección. É un dos principios da Carta do Atlántico que todos os pobos teñen o dereito de elixir a forma de goberno baixo a que queren vivir, e que os dereitos de autonomía, dos que foron desposuídos grazas á forza polos seus agresores, deben ser restaurados.

Para restablecer as condicións en que os pobos dos Estados liberados poidan exercer estes dereitos, os tres gobernos prestaranlles conxuntamente a súa axuda aos pobos dos Estados liberados de Europa ou dos antigos satélites do Eixe, tantas veces sexa necesario e con obxecto de:

1. Asegurar a paz interior do país.
2. Tomar as medidas de urxencia para acudir en auxilio dos pobos afectados.
3. Instalar gobernos provisionais en que estean amplamente representados todos os elementos democráticos da poboación que deberán, por medio de eleccións libres, formas, o máis rapidamente posible, gobernos que respondan á vontade popular. Finalmente, facilitar, se fose necesario, o desenvolvemento de tales eleccións.

CHURCHILL, W., ROOSEVELT, F.D., STALIN, J., febreiro de 1945.

Conferencia de Postdam, xullo 1945

Os obxectivos da ocupación de Alemaña, que o Consello de Control non deberá perder de vista, son:

- I. O desarme completo e a desmilitarización completa de Alemaña, e a eliminación ou control de todas as industrias alemanas que pudesan servir para a produción de guerra.
- II. A supresión do partido nacionalsocialista e das organizacións afiliadas ou que estean baixo o seu control, a disolución de todas as institucións nazis.
- III. A reconstrución da vida política alemana sobre unha base democrática e a eventual cooperación pacífica de Alemaña na vida internacional.

- IV. Os criminais de guerra e os individuos que participaron nos plans ou na execución das empresas nazis tendentes ou conducentes a atrocidades ou a crimes de guerra, serán detidos e sometidos a xuízo.
- V. A educación alemana será controlada de forma que elimine completamente as doutrinas nazis e militaristas e que permita o feliz desenvolvemento das ideas democráticas.

Berlín, comunicado do 2 de agosto de 1945.

Carta das Nacións Unidas

Art. 1. Os propósitos das Nacións Unidas son:

1. Manter a paz e a seguridade internacionais e, con tal fin, tomar medidas colectivas eficaces para previr e eliminar ameazas á paz, e para suprimir actos de agresión e outros quebrantamentos da paz; e lograr por medios pacíficos, e de conformidade cos principios da xustiza e do dereito internacional, o axuste ou arreglo de controversias ou situacións internacionais susceptibles de conducir a quebrantamentos de paz.
2. Fomentar entre as nacións relacións de amizade baseadas no respecto ao principio da igualdade de dereitos e ao da libre determinación dos pobos, e tomar outras medidas para fortalecer a paz universal.
3. Realizar a cooperación internacional na solución de problemas internacionais de carácter económico, social, cultural ou humanitario e no desenvolvemento e estímulo do respecto aos dereitos humanos e ás liberdades fundamentais de todos, sen facer distinción por motivos de raza, sexo, idioma ou relixión.

San Francisco, 26 xuño 1945.

Declaración Universal dos Dereitos Humanos

Art. 1. Todos os seres humanos nacen libres e iguais e dignidade e dereitos e, dotados como están de razón e conciencia, deben comportarse fraternalmente os uns cos outros.

Art. 2. Toda persoa ten todos os dereitos e liberdades proclamados nesta Declaración, sen distinción de raza, cor, sexo, idioma, relixión, opinión política ou de calquera outra índole, orixe nacional ou social, posición económica, nacemento ou calquera outra condición.

Art. 3. Todo individuo ten dereito á vida, á liberdade, e á seguridade da súa persoa.

Art. 4. Ninguén será sometido a escravitude nin a servidume; a escravitude e a trata de escravos están prohibidas en todas as súas formas.

Art. 5. Ninguén será sometido a torturas nin a penas ou tratos crueis, inhumanos ou degradantes.

París, 10 decembro 1948.